

Zprávy, informace, oznámení

K Mezinárodnímu dni studentstva

Akademik centrum FTK UP – sekce TV a sportu uspořádá pod záštitou rektora UP prof. L. Dvořáka, CSc., ve středu 17. 11. 1999 tradiční 40. ročník volejbalového turnaje vysokoškolských družstev k Mezinárodnímu dni studentstva.

V tomto roce to bude již 8. ročník volejbalu smíšených družstev (minimálně dvě ženy na hřišti). Je pozváno 16 fakult vysokých škol z ČR a SR včetně fakult UP. Zápolit se bude ve Sportovní hale UP od 8.30 do 16.00 hod.

PhDr. A. Orlová, ředitelka turnaje

Pozvánka na videoprojekci

Kabinet audiovizuální techniky FTK UP zve na projekci videodokumentu *Olomouc po 17. XI. 1989*, která se uskuteční 18. 11. 1999 v 15.30 hod. na Děkanátě FTK UP (místnost č. 404). Videodokument, který uvede autor M. Nop, obsahuje průběh studentské stávky, symposia ve Sportovní hale UP a vrcholí generální stávkou na náměstí.

-red-

K inovačním změnám ve vzdělávání učitelů

V Praze se 9. 10. 1999 uskutečnilo setkání děkanů pedagogických fakult a vysokých škol, z jehož průběhu vzešel dokument nazvaný *Memorandum děkanů pedagogických fakult České republiky*. Při formulování klíčových tezí dokumentu vycházejí jeho autoři z dominantního úkolu pedagogických fakult, kterým je vzdělávání učitelů. Podle názoru představitelů pedagogických fakult je třeba podpořit současné pozitivní podněty ze strany vlády ČR, kterými je zdůrazňován význam vzdělání a vzdělanosti. Přitom je oceňováno zejména přijetí

hlavních cílů vzdělávací politiky vládou ČR, vyhlášení *Koncepce vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v České republice*, diskuse k vypracování *Národního programu rozvoje vzdělávání v ČR pro 21. století* (tzv. Bílá kniha) aj. V těchto souvislostech vyslovují děkani naději, že se vzdělávání stane prioritou současného vývoje demokratické společnosti jako jeden z rozhodujících faktorů její stability a prosperity.

Ve snaze přispět k úspěšné realizaci uvedených trendů zdůrazňují děkani význam role učitelů a prosazování nových postupů v jejich přípravě. Připomínají důležitost identifikace a sebereflexe učitelů v rámci jejich povolání a navrhuji vypracovat programy pregraduální přípravy celoživotního vzdělávání a speciálních studií včetně koncepcí hodnocení kvality pedagogické činnosti spojené s účinným odměňováním.

Předpoklady pro posílení a zkvalitnění studijních programů učitelství spatřují děkani zejména v inovaci (včetně obsahových i organizačních změn) oblastí psychologie a pedagogiky (i antropologie, filozofie, etiky a dalších disciplín), didaktiky a aprobačních předmětů (oborů) a pedagogické praxe. Důraz kladou zejména na „výraznější přechod od frontálně organizované výuky k intenzivnější přípravě v menších skupinách studentů, s výrazným podílem jejich vlastních aktivit a uplatňováním zásad individuálního vedení studenta“. Za podmínku efektivní a kvalitnější pedagogické praxe považují děkani budování nového typu fakultních škol umožňujících získat zkušenosti s novými přístupy k žákům.

Děkani pedagogických fakult zároveň požadují, aby realizace navrhovaných inovačních změn byla podpořena legislativními opatřeními a zajištěním finančních prostředků formou trvalé účelové dotace.

Pro doložení významu navrhovaných inovačních postupů i opodstatněnosti výše nákladů pro jejich realizaci nabízejí děkani pedagogických fakult příslušné rozbor.

Pozn. red.: Plně znění *Memoranda děkanů pedagogických fakult ČR* je k dispozici v redakci Žurnálu UP a na Děkanátě PdF UP.

-red-

a samozřejmě je také zaplatit (viz Žurnál č. 6, s. 3).

V legislativní rubrice se senátoři zabývali návrhem změny Statutu UP (čl. 16, odst. 2 a 3), který předložil prorektor RNDr. J. Tillich. AS schválil snížení poplatků za přijímací řízení, které rektor UP stanoví ve výši maximálně 20 % základu, a snížení měsíčních poplatků ve všech studijních programech ze stávajících 20 % na 10 % standardu UP. V ekonomické rubrice senátoři schválili změnu vnitřního mzdového předpisu UP. Dále vzal AS na vědomí čerpání rozpočtu UP za období leden až září 1999.

Zástupci Studentské komory informovali AS UP o výjezdním zasedání SK RVŠ ve Vyškově, kde se mj. hovořilo o poplatcích za studium, problémech postgraduálního studia, zazněl komentář k dlouhodobému záměru MŠMT a rovněž zde byl projednán průběh oslav 17. listopadu v Praze.

Dalším bodem programu zasedání AS byla volba zástupců UP do Rady vysokých škol. Do Studentské komory RVŠ byli zvoleni současně zástupci UP – T. Sargánek a D. Hliněná. Do sněmu a předsednictva RVŠ byli AS navrženi dva kandidáti – stávající zástupce prof. J. Macháček, CSc., a doc. J. Hálek, CSc. V tajné volbě zvítězil prof. J. Macháček, CSc. Do sněmu RVŠ byla zvolena doc. L. Ludíková, CSc.

-raf-

Výběrové řízení

Rektor Univerzity Palackého v Olomouci vypisuje výběrové řízení na **obsazení místa vedoucího polygrafického střediska Vydavatelství UP**.

Požadavky:

- středoškolské vzdělání polygrafického zaměření,
- praxe v oboru,
- organizační a komunikační předpoklady,
- schopnost řídit pracovní kolektiv.

Nástup je možný od 1. 1. 2000.

Bližší informace podá ředitelka Vydavatelství UP RNDr. H. Džiková, Biskupské nám. 1, Olomouc, tel. 068/563 17 04.

Příhlásky doložené osobním dotazníkem, stručným životopisem, dokladem o vzdělání a dosažené praxi předají uchazeči na personální oddělení Rektorátu UP, Křížkovského 8, 771 47 Olomouc, do 14 dnů od zveřejnění.

J. Barnetová,
vedoucí person. mzdového oddělení

Zprovoznění další počítačové učebny

Ve sklepních prostorách IC UP jsou zprovozněny další dvě učebny s devíti počítači, které slouží převážně pro přístup na Internet. Tyto učebny jsou dočasně vybaveny staršími počítači, převážně typu PC 486 se 4 MB operační pamětí, s operačním systémem MS Windows 3.11 a prohlížečem Netscape Navigator 3.0. Tomuto hardwarovému vybavení tedy odpovídá rychlost práce a připojení na Internet, což vyžaduje od uživatelů větší trpělivost.

Pokyny pro užívání a připojení do sítě UP jsou umístěny přímo na učebně a je třeba se jimi řídit.

-cvt-

Jen několik řádků

Poprvé

Letos bylo poprvé uděleno čestné uznání pracovníkům UP za autorství vědeckých monografií. Bylo jich 19, z toho jedna zahraniční. Autoři převzali uznání z rukou rektora na slavnostním zasedání vědeckých rad 4. 11. Je to událost vsuktku mimořádná a zasluhuje pozornost, protože svědčí o něčem novém. znamená viditelný posun v přístupu vedení univerzity k vědeckým aktivitám členů naší akademické obce. Sympatický projev veřejného uznání naznačuje, že výsledky bádání jsou v centru pozornosti na naší alma mater, podobně jako na mnohých univerzitách v zahraničí. Na některých je prý vydání knihy důvodem pro automatické zvýšení autorova platu. U nás tato závislost zavedena není, ačkoliv je nesporně užitečná, protože podporuje publikační vědeckou produktivitu, přispívá k vědeckému věhlasu školy a v posledku zvyšuje věrohodnost její kvality při akreditačním řízení a také v očích veřejnosti, a tím i přitažlivost školy pro studenty včetně zahraničních. Pro dobré jméno univerzity a její pozici doma a v zahraničí je nutné, aby se badatelské výsledky dostávaly na veřejnost nejúčinnějšími prostředky. Říká se tomu reklama a popularizace vědy. Veřejně předaná uznání za vědecké monografie jsou i v tomto smyslu krokem správným směrem. Budou následovat další?

M. Hejtmánek

Zprávy, informace, oznámení

Z jednání Správní rady UP

Hlavními body jednání Správní rady UP dne 25. 10. 1999 bylo projednání *Dlouhodobého záměru UP* a vydání souhlasu SR UP s dispozicí s nemovitým majetkem v souladu s § 15 odst. 1 zákona č. 111/1998 Sb.

Doc. J. Schulz, CSc., prorektor UP pro organizaci a rozvoj, seznámil přítomné s harmonogramem prací na *Dlouhodobém záměru UP*, který je předkládán společně se zprávou členů komise CRE *Analytické přezkoumání instituce UP v Olomouci*, z níž se snažili tvůrci *Dlouhodobého záměru UP* čerpat, i když zpráva komise CRE byla UP zaslána až v době, kdy byl již tento dokument rozpracován. PhDr. P. Cink poznámek, že postrádá v *Dlouhodobém záměru UP* širší kontext s regionem, čímž je omezena možnost získání prostředků z fondů EU, o níž, stejně jako o regionálních strategických materiálech, informoval přítomné ing. J. Březina. Několikrát bylo zdůrazněno, že v *Dlouhodobém záměru UP* je nedostatečně rozvedena otázka výzkumu a vývoje na UP. Správní rada UP se usnesla, že připomínky k *Dlouhodobému záměru UP* budou její členové zasílat písemně do 12. 11. 1999.

Vzhledem k připomínkám SR UP probíhala během léta nová jednání mezi UP a Metropolitní kapitulou ohledně vzájemné dispozice s majetkem. Nová znění návrhů smluv byla členům SR UP předložena a rovněž zde byly k dispozici znalecké posudky vyhotovené po novele vyhlášky o oceňování nemovitostí. Podle nového znaleckého posudku byla odhadní

cena objektu Wurmova 7 snížena o 295 130 Kč. SR UP souhlasila s odprodejem objektu č. p. 577 stojícího na pozemku parc. č. 202 o výměře 1628 m² a zahrady parc. č. 24/5 o výměře 422 m², nacházejícího se na ul. Wurmova 7, Metropolitní kapitule u sv. Václava v Olomouci za cenu 5 335 090 Kč.

Dále SR UP souhlasila s nabytím objektu č.p. 511 stojícího na pozemku parc. č. 209 o výměře 3 448 m² a zahrady parc. č. 31 o výměře 723 m², nacházejícího se na ul. Křížkovského 8 (Rektorát UP), formou kupní smlouvy uzavřené s Metropolitní kapitulou u sv. Václava v Olomouci za kupní cenu 54 525 050 Kč.

SR UP souhlasila s bezúplatným zřízením předkupního práva na objekt č. p. 513 stojící na pozemku parc. č. 207 a zahrady parc. č. 29/1, nacházející se na ul. Křížkovského 12, a objekt č. p. 514 stojící na pozemku parc. č. 206 a zahrady parc. č. 28, nacházející se na ul. Křížkovského 14, ve prospěch Metropolitní kapituly u sv. Václava v Olomouci.

Kvestor UP seznámil přítomné s aktuálním stavem nemovitostí – pozemku parc. č. 132/7 v katastrálním území Nová Ulice na Mošnerově ulici, i s důvody, proč UP uvažuje o odprodeji tohoto pozemku vlastníkům objektu bydlení. SR UP vzala tento záměr na vědomí a neměla připomínky k zahájení jednání o podobě konkrétní kupní smlouvy.

Ze zápisu ze zasedání SR UP

vybrala -raf-

Stručně

Kabinet pro studium středověké a renesanční filozofie při Katedře filozofie FF UP uspořádal ve dnech 9. – 10. 11. v Centru Aletti mezinárodní konferenci na téma *Tradice florentského platonismu a střední Evropa*.

-mav-

Výběrové řízení

Rektor Univerzity Palackého vypisuje výběrové řízení na **obsazení místa redaktora webových stránek**.

Požadavky:

- vysokoškolské vzdělání,
- orientace ve vysokoškolské struktuře a problematice života vysoké školy,
- dobrá znalost českého jazyka a schopnost tvůrčí práce v oblasti publicistiky,
- všeobecný kulturní přehled,
- dovednost práce s počítačem a základní zkušenost s tvorbou webových stránek.

Nástup je možný od 1.1.2000.

Bližší informace podá kancléř UP PhDr. T. Hrbek, Křížkovského 8, 771 47 Olomouc, tel. 068/5631009.

Přihlášky doložené osobním dotazníkem, stručným životopisem, dokladem o vzdělání a dosažení praxi předají uchazeči na personální oddělení Rektorátu UP, Křížkovského 8, 771 47 Olomouc do 14 dnů od zveřejnění.

J. Barnetová

vedoucí person.mzdového odd.

Cyklus školení výpočetní techniky a počítačových sítí

Centrum výpočetní techniky UP pořádá v období od 10. 1. do 4. 2. 2000 cyklus školení výpočetní techniky a práce s počítačovou sítí pro zaměstnance UP.

Témata školení:

- základy práce s PC (souborový manažer Volkov Commander),
- MS Windows 95 (98) – úvod do systému MS Windows (souborový manažer Servant Salamander),
- MS Word – úvod do textového editoru MS Word CZ v prostředí Windows,
- MS Word – pokr. – tabulky, styly a další možnosti v textovém editoru MS Word CZ,
- MS Excel – úvod do tabulkového procesoru MS Excel CZ v prostředí Windows,
- MS Excel – pokr. – další možnosti MS Excelu (kontingenční tabulky, databáze ...),

- MS Power Point – základy ovládání programu, tvorba prezentací,
- Zoner Callisto – úvod do graf. programu (ovládání a filozofie),
- Pmail – elektronická pošta Pmail (DOS, Windows),
- WWW – úvod do programu Explorer (Netscape) pro prohlížení WWW stránek na Internetu.

Bližší informace o termínech budou k dispozici u správců sítí. Zájemci o školení (příp. celé kolektivy) se mohou přihlásit nejpozději do 17. 12. 1999 u RNDr. J. Švrčka, CSc. (e-mail: svrcek@risc.upol.cz, tel. 563 1890). Aktuální informace o termínech pro jednotlivé typy školení najdete na adrese: www.cvt.upol.cz.

-cvt-

Rodiče a děti na horách

Fakulta tělesné kultury UP, sekce pohybových aktivit pořádá akci *Rodiče a děti na horách* v následujících termínech:

I. turnus: 27. 2. – 4. 3. 2000

II. turnus: 4. 3. – 11. 3. 2000

Místo konání: hotel Myslivna Klepáčov (Jeseníky – přímo u hotelu jsou 3 lyžařské vleky a dětský vlek).

Program:

- týden plný her, zábavy, lyžování, běžkování, netradičních zážitků,
  - sauna, masáže, aerobik, kondiční posilování.
- Cena: I. turnus: 2200 Kč dospělý, 1920 Kč dítě do 6 let, 1980 Kč dítě do 7 let
II. turnus: 2450 Kč dospělý, 2180 Kč dítě do 6 let, 2250 Kč dítě do 7 let

V ceně je zahrnuto ubytování, stravování 4x denně, nákup materiálu, odměny pro děti, příprava a realizace programu.
Informace a přihlášky: Mgr. H. Vyroubalová, FTK, tř. Míru 115, Olomouc, tel. + záz. 068/5412 382, 5412 173, tel. + fax 068/5423 091, e-mail: vyroubal@ftknw.upol.cz

-red-

Lyžařská škola

FTK UP – Akademik centrum pořádá tradiční lyžařskou školu pro děti ve věku od 6 do 15 let. Místo konání: Karlov + Petřkov, Praděd.

Termíny:

A: soboty 8. 1., 15. 1., 22. 1., 29. 1.

B: soboty 5. 2., 12. 2., 19. 2., 26. 2.

C: soboty 4. 3., 11. 3., 18. 3., 25. 3.

Program:

- výuka lyžování pod vedením instruktorů,
- soutěže, hry na sněhu, netradiční náčiní a pomůcky,
- závěrečný karneval, závody o ceny, spousta legrace.

Cena: Karlov 890 Kč, Praděd 990 Kč. V ceně jsou zahrnuty 4 výjezdy, výuka lyžování, doprava, materiál, ceny, doprovodný program. Sleva pro sourozence 5 %.

Informace a přihlášky: Mgr. H. Vyroubalová, FTK, tř. Míru 115, Olomouc, tel. 068/5423091, 5412382, e-mail: vyroubal@ftknw.upol.cz.

-red-

Přednáška o hypotečním bankovníctví

Ve čtvrtek 18. 11. pořádá Kabinet aplikované ekonomie KPES-FF pro studenty oborů aplikované ekonomie a ostatní zájemce z řad studentů a pedagogů UP odbornou přednášku na téma *Hypoteční bankovníctví a stavební spoření*. Přednášet budou členové KAE a ing. Pacák, ředitel olomoucké pobočky Českomoravské hypoteční banky. Přednáška se koná v budově na ul. Křížkovského 12 v místnosti č. 127 ve 13.30 hod.

-kae-

Habilitace a profesury

Cyrlometodějská teologická fakulta UP

Ve středu 17. 11. 1999 se na zasedání Vědecké rady CMTF UP uskutečnila habilitační řízení **PhDr. Františka X. HALASE, CSc.**, odborného asistenta Katedry církevních dějin, patrologie a křesťanského umění CMTF UP. Habilitační řízení se koná v **oboru církevní dějiny**. Habilitand předložil habilitační práci s názvem *Dějiny vztahů českého národa ke křesťanství*. Oponenty práce byli prof. ThDr. J. Polc (děkan KTF UK v Praze), prof. PhDr. Z. Hledíková (FF UK v Praze) a doc. PhDr. M. Pojsl (CMTF UP v Olomouci).

Součástí habilitačního řízení je veřejná habilitační přednáška, která se bude konat ve 13.30 hod. ve zpěvárně (přízemí budovy CMTF UP). Habilitand uvede přednášku s názvem *„Politická filozofie“ vatikánského městského státu (současný stav a jeho historické kořeny)*.

S habilitační prací je možno se seznámit na sekretariátě děkana CMTF UP.

-cmtf-

Události

Čeští cestovatelé v Latinské Americe

Pod tímto názvem byla ve čtvrtek 4.11. v 17 hodin slavnostně zahájena v olomouckém Vlastivědném muzeu výstava pořádaná studenty iberoamerického semináře Katedry historie FF UP. V jejím úvodu promluvil PhDr. J. Peška, ředitel Vlastivědného muzea, a doc. I. Barteček, CSc., vedoucí Katedry historie FF UP, který tuto výstavu rovněž doprovodil svými fotografiemi z expedice po Jižní Americe z přelomu let 1997 a 1998. Na vernisáži zazněla i nefalšovaná jihoamerická hudba v podání Peruánce M. A. Zavaly a také úryvek z knihy A. Hoffmeistera *Mrakodrapy v pralese*.

Výstava, mapující oblast českého cestovatelského a badatelského zájmu o jihoamerický kontinent od konce 18. do druhé poloviny 20. století, potrvá ve Vlastivědném muzeu v Olomouci do 5. 12. 1999 a je přístupná denně od 10 do 16 hodin mimo pondělí a úterý.

-raf-

Na snímku T. Jemelky doc. I. Barteček, CSc., vedoucí Katedry historie FF UP (opravo) a PhDr. J. Peška, ředitel Vlastivědného muzea Olomouc.

Jednání o spolupráci v Lublinu

Ve dnech 17. 10. – 19. 10. 1999 děkan CMTF UP, doc. P. Ambros uskutečnil zahraniční služební cestu na Katolickou univerzitu v Lublinu (dále: KUL) s cílem ujednání podmínek budoucí spolupráce mezi CMTF a tamní teologickou fakultou. Jednání se účastnil jako překladatel vědecký pracovník CMTF UP, ThDr. W. Bugel.

KUL je moderní církevní univerzita (založená 1918) plně uznávaná polským ministerstvem školství, jež byla donedávna jedinou nestátní vysokou školou u našich severních sousedů. Na jejích 6 fakultách studuje dohromady přes 18 tisíc studentů. U příležitosti zahájení akademického roku 1999/2000 na KUL se dne 18. 10. konala slavnostní inaugurace spojená s profesorskými, habilitačními a doktorskými promocemi, jíž se oba zaměstnanci CMTF UP zúčastnili jako hosté.

Předmětem setkání s děkanem teologické fakulty KUL, prof. G. Witaszkem bylo jednání o formách spolupráce mezi touto fakultou a CMTF UP v rámci podpůrných programů Evropské unie pro vzdělávání a rozvoj vědeckého výzkumu. Byla dohodnuta konkretizace požadavků a nabídek ze strany obou fakult, jež budou vzájemně vyměněny a předneseny

na nejbližších zasedáních vědeckých rad obou fakult, přičemž náplň další spolupráce bude dojednávána přímo mezi jednotlivými instituty a katedrami.

Vzhledem k tomu, že děkan CMTF UP je současně i vedoucím její Katedry spirituality, mezináboženského dialogu a studií křesťanského Východu, došlo k setkání s většinou vědecko-pedagogických pracovníků Ekumenického institutu KUL. Tento institut, vedený prof. W. Hryniewiczem, svou náplň práce a výzkumným zaměřením koreluje s prací naší katedry.

Obsahem pracovního setkání s prorektorem pro zahraniční styky KUL, prof. dr. hab. E. Kampkou, byly perspektivy a konkrétní postupy při řešení společných výzkumných záležitostí, výměně přednáškových, studentů i knižních fondů na úrovni fakult i našich univerzit.

Potěšitelné pro celou naši univerzitu obec je, že v případě zájmu dalších fakult UP lze podobnou spolupráci s KUL v budoucnu rozšířit.

ThDr. W. Bugel, vědecký pracovník CMTF UP

Jindřich Štreit vystavuje na PdF UP

Dokončení ze str. 1

Je to jen pouhých 17 let, co byl autor výstavy J. Štreit za předkládaný obrazový dokument (oficiálně za hanobení prezidenta a republiky) souzen a odsouzen. Pro dnešní výstavu platí dvojnásob slova naší přední teoretičky fotografie a šéfredaktorky časopisu *Fotografie* magazín Daniely Mrázkové: „Dobrá dokumentární fotografie je jako paměť i jako svědomí“.

Připomeňme si z Kalendáře roku 1999 senátora a prof. PhDr. F. Mezihořáka, CSc., citát pro den zahájení výstavy 2. listopad 1999:

„Lidé a národy jsou nuceni vyvozovat důsledky z toho, co bylo, avšak teprve to, co se teď stane, to, co se má nyní udělat, objasní to, co bylo a jaký to mělo význam“. Možno dodat, že v tom je právě podstata, rostoucí váha i cena obrazového dokumentu.

V září 53letý J. Štreit, pedagog, fotograf, organizátor uměleckého života, by mohl v tomto roce slavit také 35. výročí umělecké práce s fotografickým přístrojem.

Těšíme se na další fotografie, na další výstavy i na diskuse s jejich autorem.

Přejeme J. Štreitovi i nám všem dobré světlo.

Doc. J. Šteigl, CSc.,
děkan PdF UP

Ve čtvrtek 4.11. navštívil Katedru teorie a dějin výtvarných umění FF UP vzácný host z Rakouské národní galerie ve Vídni (Osterreichische Nationalgalerie Wien) dr. A. Saliger. V 15 hodin zde promluvil přednášku o kazatelně chrámu sv. Štěpána ve Vídni připisované A. Pilgramovi, autorovi slavného portálu brněnské Staré radnice.

-raf-
foto -tj-

Bona fides v římském právu

Ve dnech 5. a 6. 11. 1999 se na Katedře římského práva PF UK v Praze konala II. konference českých a slovenských právních romanistů. Zúčastnili se jí jako zástupci naší právnické fakulty i oba vyučující římského práva, JUDr. J. L. Bílý a Mgr. K. Bubelová.

Každoročně se stanovuje téma příspěvků, po nichž následuje diskuse „u kulatého stolu“, neboť vědecký kruh právních romanistů našich dvou států je nevelký. Letošním ústředním tématem byla bona fides (dobrá víra) v římském právu. Vědeckou část konference zahájil svým vystoupením doc. M. Skřejpek, CSc., který pronesl referát s názvem *Bona fides, fas et mores maiorum* (v překladu Dobrá víra, božské právo a mravy předků /první obyčej- je). Následovaly referáty prof. P. Blaha, CSc., o vlivu dobré víry na závozkové právo a vystoupení JUDr. J. L. Bílého s názvem *Bona fides ve středověkém a raně novověkém právu*. Velkou šíří kontextu dobré víry v právu dokládaly i další příspěvky, např. dr. Bělovského *Res furtiva usucapiatur* o zvláštních podmínkách vydržená kradená věc, JUDr. V. Vrány *Tryphonius Claudius a bona fides*, který řešil situaci interpolovaného fragmentu uvedeného autora, nebo dr. I. Haramiy *Bona fides a její právní následky při nadobudnutí cudzej veci a dispozicii s ňou*. Problematice dobré víry a dobrých mravů při mandatu a ev. překročení plné moci se zabýval dr. D. Falada. Závěr konference tvořilo vystoupení dr. M. Nemce, který hovořil o *dobré víře v právu kanonickém*.

K téměř všem referátům byl účastníkům předložen latinský pramenný text (zpravidla z Digest) s českým (slovenským) překladem, a diskuse se tedy odvíjela i od rozdílnosti možností výkladu.

Můžeme doufat, že na III. romanojuristické konferenci, která se podle domluvy bude v příštím roce konat na PF v Košicích, budeme moci vyslechnout nejen dr. Židlickou, ale i jiné ženy. A máme se na co těšit, neboť stanovené téma je nadmíru aktuální: zní Pecunia (neboli Peníze).

Mgr. K. Bubelová, PF UP

Multikulturní výchova v období globalizace

Dokončení ze str. 1

Ve třetí sekci pojednávající o otázkách multikulturní výchovy v souvislosti s problematikou lidských práv a práv dítěte mělo značný ohlas vystoupení J. Benešové, vedoucí odboru uprchlických táborů v Zastávce u Brna. Zvláště je třeba ocenit, že živou besedu, kterou vyvolala, završila nabídkami konkrétních forem spolupráce pro zúčastněné studenty fakulty (stáže, řešení výzkumných projektů, zpracování diplomových prací aj.).

Na základě závěru z jednání jednotlivých sekcí ukončil konferenci doc. Z. Kalhou, CSc., který ve svém závěrečném slovu nastínil perspektivy nového cyklu konferencí, jež chce navázat na osmiletou tradici konferencí věnovaných současným celosvětovým otázkám alternativního školství.

Na závěr upozornění pro členy akademické obce UP. K datu zahájení konference byl vydán sborník příspěvků, který si mohou zájemci objednat na sekretariátu Katedry pedagogiky s celoskolskou působností PdF UP, tř. 17. listopadu 6, 771 40 Olomouc.

Doc. J. Špičák, CSc., PdF UP

Jubilea

Životní jubileum prof. Vladimíra Janouta

Motto: „Nedal život lidem nic, co by nezaplátili velkou námahou“

Horatius

Třináctého listopadu letošního roku oslaví své šedesáté narozeniny přednosta Ústavu preventivního lékařství UP prof. MUDr. V. Janout, CSc. Oslavenec je známý jako člověk širokých zájmů a rozmanitých aktivit.

Prof. V. Janout absolvoval v roce 1962 Lékařskou fakultu UK v Praze. Nejprve pracoval jako epidemiolog v terénu. Od roku 1973 působil jako externí učitel epidemiologie na Lékařské fakultě UP a od roku 1991 jako profesor epidemiologie a přednosta Ústavu preventivního lékařství LF UP.

Oborným zájmem jubilanta jsou principy epidemiologické metodologie, epidemiologie chronických neinfekčních nemocí, epidemiologie nemocnicních infekcí a epidemiologie tetanu.

Lékařská veřejnost jej vnímá jako konzultanta *Světové zdravotnické organizace* v programu eradikace pravých neštovic v Indii a v Somálsku.

Absolvoval vědecké pobyty v London School of Hygiene and Tropical Medicine, v Institute of Social and Preventive Medicine v Curychu a v International Agency for Research on Cancer v Lyonu. Zúčastnil se kurzu SZO „Environment and Health“ ve švédském Wisby a připravoval kurz „Cancer Epidemiology and Prevention“ pro European School of Oncology. Navíc vědecky spolupracoval s The Cancer Registry of Norway.

Je členem International Epidemiological Association, členem vědecké rady European School of Oncology – Vienna Office a vedoucím Národního referenčního centra pro tetanus v ČR.

Jeho velkému zájmu se těší pedagogická činnost, které se zodpovědně věnuje. Živě se

zajímá o názory studentů na zlepšení organizace a forem výuky.

Oborné zájmy prof. V. Janouta dokládá jeho publikační činnost. Je autorem více než 80 odborných publikací v domácích i zahraničních literaturách.

Vážený pane profesore, přejeme Vám vše nejlepší, hlavně pevné zdraví, pohodu a mnoho pracovních a rodinných úspěchů do dalších let.

H. Kollárová a spolupracovníci

K narozeninám

Počátkem příštího týdne oslaví krásné životní jubileum prof. PhDr. Jaroslav Macháček, CSc., vedoucí Katedry anglistiky a amerikanistiky FF UP, osobnost, která představuje neustálý zdroj profesní i lidské inspirace pro generace studentů i kolegů.

Profesor Macháček (narozen 15. 11. 1929 v Olomouci) vystudoval angličtinu a španělštinu na FF UP. Již v posledním ročníku studia si jej tehdejší vedoucí Katedry germanistiky a anglistiky profesor Poldauf vybral za svého nástupce na poli anglické morfologie a syntaxe. Po ukončení studia profesor Macháček začal pedagogicky a vědecky působit na domovské katedře (PhDr. 1953, docent 1967). Jeho zásadní monografie o doplnění anglického slovesa z roku 1965, stejně jako historický rozbor této problematiky z roku 1969 jsou dokonce uváděny jako zdroje anglické gramatiky R. Quirka z poloviny 80. let.

V období 1970–1989 byla profesoru Macháčkovu tehdejšími režimem znemožněna pedagogická a publikační činnost. Pro nás, kteří jsme na katedru přišli v devadesátých letech, je to skutečnost téměř nepředstavitelná, nepochopitelná a hlavně neomluvitelná. Na univerzitu se profesor Macháček mohl vrátit až

koncem roku 1989. Roku 1991 byl jmenován profesorem a od té doby je také vedoucím Katedry anglistiky a amerikanistiky. Působil i jako statutární zástupce děkana FF UP (1990–92), prorektor pro zahraniční styky (1992–97) a statutární zástupce rektora UP (1994–97). Dnes pracuje v Radě vysokých škol i v senátech FF a UP.

V osobě profesora Macháčka se vzácně snoubí vědecká erudice, mladistvý smysl pro humor a okouzující nenucenost, s níž nejen vede katedru, ale i coby rozený pedagog nesobecky předává studentům poznatky na poli funkční lingvistiky, které zůstal po celý život věrný. Lingvistika v jeho pojetí je dobrodružnou výpravou, objevováním, při němž radost z poznávání je už sama odměnou. My, kteří se, jak by Mathesius řekl, teoretickým zájmem o podivuhodnou dílnu jazyka teprve zapalovat počínáme, se od něj můžeme hodně učit i jinak. Všechny jeho lidské vlastnosti, jeho neuvěřitelně citlivý pohled na svět, vnímavost k maličkostem a umění nechat se jimi okouzlit, jeho obdivuhodně přesné postřehy, schopnost jít vždy k jádru věci a rychle a správně se rozhodnout, jeho neústupnost až zatvrzelost, jeho přirozený instinkt i nevšední pozorovací talent, to vše se v jeho vědecké práci zrcadlí.

Dovolujeme si popřát panu profesoru pevné zdraví do dalších let a hlavně dostatek trpělivosti s námi studenty. Jsme velice rádi, že můžeme na olomoucké filozofické fakultě studovat v době, kdy zdejší anglistickou katedru vedete Vy, pane profesore.

Děkujeme Vám.

J. Flajšar a M. Martinková

Prohozená replika

(za docentem PhDr. Josefem Galíkem, CSc.)

Dne 3. 11. 1999 ve večerních hodinách zesnul Josef Galík. Strohé konstatování uzavírající jeden život. Plodný, píše se obvykle v těchto souvislostech. Lze se podobným klíší vůbec vyhnout? Zkusím to přes osobní vzpomínky a zážitky: O vysokoškolském učiteli, který nekonvenčně a bez tehdy obvyklých „výpusťek“ přednáší na FF UP v Olomouci poválečnou českou literaturu, jsem se dozvěděl už na střední škole – od jeho postgraduální posluchačky, zaměstnané jako vychovatelka na internátě. Že měla pravdu, jsem se přesvědčil o několik let později při vlastním studiu. Erudovaný i záněcený přednášející, náročný a spravedlivě zkoušející. A také nesmírně ostrý, čestný, skromný a odvádný kolega – to už jsme zase o pár roků dál, kdy jsem se ocílil jako stážista v jeho pracovně, a mohl zblízka sledovat, jak se od počátku osmdesátých let pokouší přelstít „normalizační“ kuratelů a vydat opravdu normální skriptu a současné literaturě. Což se po mnoha průtazích a několika taktických kompromisech podařilo v roce 1985. Kdo touto příručkou listuje v současnosti, ten by měl mít na vědomí, že tenkrát se třeba o M. Kunderovi zveřejňovaly v tzv. oficiálním komunikačním okruhu pouze likvidační soudy, v lepším případě se o něm a jemu podobných „zrádcích“ mlčelo. V té době už měl J. Galík za sebou práce o J. Horovi, V. Vančurovi, českém historickém románu... Také něco otištěných básní a novelu *Zkouška před termínem*, oceněnou v roce 1975 přímí Českého literárního fondu. A právě vydával historickou prózu *Soud* i odpuštění.

Kdyby existoval nejvyšší soudce, dostalo by se od něj J. Galíkovi soudy jistě příznivé. Tak jako od každého, kdo měl možnost se s tímto vzácným člověkem setkat. Když jsme se viděli naposledy, řekl mi: „Drž se.“ Až teď vím, že to já měl říci jemu.

PhDr. L. Machala, CSc.,
FF UP

Z vědeckých pracovišť UP

Dvanáct úspěšných

Doc. S. Bureš (PřF UP), doc. M. Kotouček (PřF UP), prof. L. Kubáček (PřF UP), dr. P. Marek (FF UP), doc. M. Petřek (LF UP), prof. L. Václavěk (FF UP), doc. V. Voženílek (PřF UP), doc. E. Weigl (LF UP) a prof. M. Togner (FF UP) získali pro svůj vědecký projekt v r. 1999 podporu Grantové agentury ČR (GAČR). Postdoktorandské granty této agentury obdrželi dr. M. Šebela a dr. M. Rulík z PřF UP a dr. J. Modrianský z LF UP. GAČR má v naší zemi nejvyšší pozici, protože rozděluje velkou částku peněz a kompetice v ní je obzvlášť silná. Je určité věci prestiže mít grant právě z této agentury.

Nevíme, kolik z cca devíti set učitelů UP se ucházelo o grant z GAČR, ale dvanáct úspěšných je poměrně málo. V mnohostránkovém seznamu držitelů grantů GAČR představují naprostou menšinu. Čím to je? Nemáme na víc? Netroufáme si jít do soutěže? Neumíme náležitě sepsat vědecký projekt? Chybí nám publikace v renomovaných časopisech jako doklad osobní způsobilosti? Nepotřebujeme peníze na svou vědeckou práci? Kdo jiný se má o ně postarat? Netlumí příliš veliký objem výuky badatelskou aktivitu? Není na UP příliš mnoho učitelů a příliš málo produktivních vědců a badatelů?

Tyto a související otázky se dotýkají samotné koncepce univerzity a strategie jejího řízení. Neměly by nechat v klidu kompetentní grémia univerzity ani fakult.

Čtenáře může ještě zajímat, že členy oborových komisí GAČR jsou čtyři pracovníci UP: prof. K. Indrák (LF), prof. Z. Kolář (LF), prof. J. Pospíšil (PřF) a doc. E. Weigl (LF). V komisích podoborových pracuje dalších třináct pracovníků UP – sedm z FF, tři z LF a tři z PřF.

Zkrácené názvy projektů GAČR, které se řeší na UP:

- *Propojení technologií GIS a GPS v mapování krajiny* (V. Voženílek),
- *Adaptivní reakce v chování lindušek* (S. Bureš),
- *Imunogenetika zánětů intersticia plic* (M. Petřek),
- *Literatura německého jazyka z moravského regionu* (L. Václavěk),
- *Katalog italských kreseb a díla A. Ciampelliho* (M. Togner),
- *Český katolicismus na přelomu století* (P. Marek),
- *Odhady v regresních modelech* (L. Kubáček),
- *Reakce dusíkatých heterocyklických látek* (M. Kotouček),
- *Purifikace aminoaldehyddehydrogenasy* (M. Šebela),
- *Exoenzymatická aktivita (...) v sedimentech toku* (M. Rulík),
- *Kolchicinoidy a cytokininy, vliv na cytochrom* (M. Modrianský).

Autory jsme požádali, aby své projekty přiblížili čtenářům Žurnálu UP.

-mh-

Rozhovor

Nejprve bude třeba seznámit se s názory představitelů fakult

Těsně po zvolení do funkce rektorky UP na období od 1. 2. 2000 do 31. 1. 2003 jsme prof. J. Mačákovou, dosavadní děkanku LF UP, požádali o krátký rozhovor; vzhledem k tomu, že na post nejvyššího představitele Univerzity Palackého nastoupí až po uplynutí tří měsíců, jsme se věnovali jen obecným otázkám, které v krátkosti shrnují její představy o fungování UP v dalším období:

Jeden z bodů evaluační zprávy poukazuje na poněkud roztržitý obraz UP, na absenci její jasně vymezené strategie. Čím by se měla podle vašeho názoru UP profilovat, čím konkurovat ostatním českým vysokým školám?

Evaluační zpráva nám v podstatě nabídla pouze dvě varianty – buďto regionální univerzita zaměřená na výchovu absolventů pro Moravu a nejbližší okolí, anebo univerzita přesahující region a dosahující minimálně měřítkem České republiky a Evropy. I když si nemyslím, že označení regionální univerzita znamená něco špatného – tento pojem může vyjadřovat také začlenění univerzity do určité oblasti, může znamenat pomoc regionu apod. – neměli bychom zůstat na této úrovni: druhá nejstarší česká univerzita by měla být určitě něco víc.

Nejakým způsobem by se však profilovat měla. Musíme se podívat, jaké je zaměření nejbližších univerzit podobného typu, tzn. Masarykovy univerzity v Brně a Univerzity Karlovy v Praze, a podle toho pak profilovat obory, které jsou pro nás vylučné a ve kterých jsme úspěšní.

Ze zkušeností z přístupu dosavadních českých vlád k financování oblasti školství lze vytušit, že přísun finančních prostředků pro vysoké školy ze státního rozpočtu se bude postupně snižovat. Naopak roste okruh možností, které nabízejí různé grantové agentury, grantové programy ministerstev, strukturální fondy EU apod. V tomto kontextu lze očekávat, že možnosti rektorů vytvářet tlak na MŠMT

a vládu pro získání většího objemu prostředků budou stále omezenější a důraz se patrně ještě výrazněji posune směrem k vlastní aktivitě konkrétních pracovišť, fakult, ústavů, kateder a jednotlivých pracovníků, aby daných příležitostí využili. Budete v nové funkci v tomto směru vyvíjet větší tlak na jednotlivé složky a součástí UP?

Granty jsou bezesporu velmi významným zdrojem financí, pro zajištění provozu vysoké školy jsou ale důležité hlavně institucionální prostředky, tedy výše dotace. Rektor jedné vysoké školy sám nedokáže vytvořit dostatečně velký tlak na politickou reprezentaci, domnívám se však, že Česká konference rektorů doposud příliš nevyužívala všech možností, že byla přece jen málo výrazná, i když se to možná může zdát z pohledu zvenjšku. Ale ten tlak je určitě jedna z nezbytných cest jak finanční prostředky navýšit, protože peněz na vysoké školy se dává skutečně málo.

Druhá věc je využívání grantů, nebo spíše úspěšnost při jejich získávání. Domnívám se, že těchto zdrojů je na naší univerzitě využíváno relativně dost, zvláště na některých fakultách. Úspěšnost však závisí nejen na vlastním nápadu, ale velkou měrou také na zpracování projektu, proto považují za vhodné přistoupit k vytvoření pracoviště, které by poskytovalo řešitelům profesionální administrativní pomoc při zpracování projektů, zejména mezinárodních, a také pomoc při využívání výsledků, získaných výzkumnou činností.

Jaké kroky chystáte pro první období ve své funkci?

Nejprve bych chtěla poznat jednotlivé součásti univerzity, fakulty, zjistit, jaké jsou jejich představy o fungování UP a podle toho se rozhodovat dál. Na základě těchto podnětů bych si potom ráda vybrala také své nejbližší spolupracovníky.

Za rozhovor poděkovala

V. Mazochová

Diskuse, názory, ohlasy

Chodím, dívám se a poslouchám

Dvacátého pátého října jsme slavnostně otvírali Informační centrum, které je trnem v oku některých fakult a funkcionářů. Z tribunky zněly slavnostní oficiální projevy, ale vedle mne stojící kolega z jiné fakulty sarkasticky utrousil: A kdo to všechno bude platit? Osobně jsem přesvědčen o smysluplnosti této stavby, kterou patrně oceníme až v budoucnosti. Kdo máte pocit temelínského megalomanství, běžte se podívat do Brna na Astorku, informační centrum JAMU, které otevřeli na začátku tohoto roku. Přitom JAMU má pouze dvě fakulty a mnohem méně studentů, nežli naše univerzita. Zdá se mi však, že se něco zanedbalo už při zrodu myšlenky IC: projekt se rodil jakoby mimo fakulty, bez jejich vnitřního zainteresování, málem snad navzdory. Že je to drahé? Ano: nová instituce má velký a drahý výrobní potenciál, ale nemá strategický záměr na jeho ekonomické využití (vedle služeb pro univerzitu) a manažera, který by tak činil. Prostě chybí tady jasné dořešení možnosti a nutnosti IC, aby jeho funkce byla pro univerzitu přínosem, ne břemenem. Nervózní obrana finančně vyčerpaných fakult je za dané situace pochopitelná. Říkám to i proto, že něco podobného už nyní hrozí v případě jezuitského konviktu.

Dvacátého šestého října se pouhých několik desítek zejména funkcionářů a jedinci z řad studentů sešli v aule právnické fakulty při představování kandidátů na funkci rektora UP. Schůzovat se nikomu z nás nechce – ale volba rektora, nejvyššího představitele univerzity, za kterého má být akademická obec ochotna krvácet, přece vyžaduje nabitý sál a lýtý boj kandidátů! Ten se také nekonal, oba kandidáti byli akademicky zdvořilí a vzájemně loajální. Celkový dojem: tristní, a nikoliv poprvé při podobných příležitostech. Jakou kvalitu asi může mít akademická demokracie na naší univerzitě? Cítí se vůbec pedagogové a studenti být její součástí? Na filozofické fakultě už nějaký čas visí protest studentů proti omezenému přístupu k počítačům a sítím. Kde byli její autoři v tento den?

Druhého listopadu vychází v Mladé frontě Dnes šokující informace, že univerzita patrně přijde o grant japonské vlády. Neméně šokuje vyslovený názor, že za to mohou nespoupravicující fakulty. Čtenář patrně nabude dojmu, že univerzitu tvoří několik svéhlavých fakult, nad nimiž chybí koordinující útvar. Proč se vhodného investování nabídnutých peněz neužilo IC UP; jež má pracoviště se slovíčkem **audiovizuální** v názvu? Nemilované IC mělo dostat možnost dokázat svoji smysluplnost a výkonnost, fakulty by to ocenily. Konečnou částí partnerem pro japonskou vládu je univerzita, nikoliv fakulty.

Třetího listopadu zasedá Akademický senát UP a před kamerami a novináři, ale opět za nepochopitelného nezájmu akademické obce, volí příštího rektora UP, kterého prezident jmenuje pro období let 2000–2003. V diskusi členů senátu s kandidáty před hlasováním se jedním z témat stala i trvale problematická spolupráce kevestora s Akademickým senátem UP. Akademický senát UP je kompletní. Z 21 přítomných pedagogů a studentů – senátorů dvanáct dalo svůj hlas prof. Janě Mačákové, devět nynějšímu rektorovi.

Byl to projev potřeby změny na naší univerzitě? Dá se vůbec něco vyčíst pod poklidnou a neprůhlednou hladinou akademického života olomoucké univerzity?

Doc. J. Štefanides, CSc.,
FF UP

Univerzitní pracoviště informují

Nástěnný kalendář Univerzita Palackého v Olomouci 1573–2000

Nejen pro letošní knižní veletrh LIBRI Olomouc, ale pro celý další příští rok připravilo Vydavatelství UP nástěnný kalendář vystihující slovem i obrazem historii olomoucké univerzity od jejího založení do posledního roku druhého tisíciletí. Autoři doprovodných textů, doc. J. Fiala z Katedry bohemistiky FF UP a PhDr. P. Urbásek, ředitel Archivu UP, rozdělili vývoj olomouckého vysokého učení do dvanácti etap: 1. Počátky vysokého školství v Olomouci, 2. Jezuitská akademie v Olomouci, 3. Postátnění jezuitské univerzity v Olomouci, 4. Olomoucké lyceum, 5. Františkova univerzita v Olomouci, 6. Zrušení Františkovy univerzity v Olomouci, 7. Obnovení univerzity, 8. Organizační změny let padesátých, 9. Univerzita v letech 1968–1969, 10. Léta tzv. normalizace, 11. Studentská revolta roku 1989, 12. Dnešní univerzita Palackého. Tyto etapy autoři pregnantně charakterizovali jednak v souhrnných charakteristikách, jednak v popiskách reprodukcovaných obrazových materiálů, pocházejících vesměs z bohatého fotodokumentačního archivu PhDr. A. Jankovského. Výtvarnou podobu dodala kalendáři L. Sodomová, jež zvolila formu montáže grafik a fotografií ve 12 obrazových plochách; na reprezentativnosti dodávají kalendáři prvotřídní papír a tisk. Kvalitu je ovšem třeba zaplatit, a tak se v pro-

dejné skript ve Zbrojnici kalendář prodává za 145 Kč. Není to však investice s jednoletou platností – po svátku sv. Silvestra roku 2000 stačí partie kalendářových listů obsahující datové údaje odříznout a z kalendáře se stane obrazová publikace o UP.

Pro rok 2001 uvažuje Vydavatelství UP o vydání obdobně koncipovaného kalendáře stolního, jenž by mohl nahradit stolní kalendáře standardní, zakupované doposud pro pracovníky UP univerzitní administrativou; takový kalendář by navíc obsahoval údaje o organizaci studijního roku, pořádaných vědeckých konferencích apod.

Bylo by rovněž namístě, kdyby se textová a zčásti i obrazová část kalendáře Univerzita Palackého v Olomouci 1573–2000 uplatnila na internetových stránkách UP, a nahradila tak jejich dosavadní skrovné údaje o minulosti a přítomnosti olomoucké univerzity.

–red–

Výklady těch, kteří si pamatují, jsou pouhé reprízy. Zato výklady zapomnětlivých jsou pokaždé premiérou...

–kos–

MEZI NÁMI VZDĚLANCI

Dáno již tomu, kdy se univerzitní studenti odlišovali od obyčejných smrtelníků oděvem, zbraní, právy a obyčejí. V XVII. století např. studenti olomouckého vysokého učení nosili černožlutý kroj, totiž v barvách „arcidomu habsburského“, po boku pak korď nebo alespoň dyků, a pokud něco spáchali, mohli být popotahováni k odpovědnosti toliko nezávislou univerzitní jurisdikcí. V první polovině století XIX. měl posluchač vysoké školy – na rozdíl od studenta gymnazijního – právo nosit hůl, a byla smyšlením český patriot, sloužila coby knoflík takové důkladné opěry a zároveň zbraně hlava jednookého „hejtmana a ředitele“ táboritů.

K nákladným a náročným rituálům dospěli univerzitní studenti během 19. století v Německu. Popsal je dokonale anglický humorista Jerome Klapka Jerome (1859–1927) v pokračování slavného příběhu *Three Men in the Boat* (Tři muži ve člunu), nazvaném *Three on the Bummel*. Výraz „Bummel“ pochází z německého studentského slangu a znamená 1. promenáda, 2. menší výlet, toulka; příbuzné slovo „Bummelei“ má významy 1. potulování, loudání, 2. lajdáctví a 3. flám. Anglickým čtenářům bylo „bumlování“ (jak se po česku říkalo v minulém století v Praze) do té míry neznámé, že jeho podstatu musel J. K. Jerome spolu s dalšími německými studentskými obyčejí vysvětlit v předposlední a poslední kapitole své knížky. Německý student – „Bursch“ (počeštěně a hanlivě buršák) náležel ke studentskému spolku, označovanému jako „Korps“, „Burschenschaft“ či „Landmannschaft“, v soubojích s kolegy na šavle usiloval o to, aby jeho lice a bradu ozdobily mužné „menzury“ (jízvy), večer co večer ve spolkové knajpě („Kneipe“) „třel salamandra“ a pokoušel se o pěnovky, dýmky s hlavičkou vyřezanou z mořské pěny a s co nejdelší troubelí. Jerome K. Jerome líčí tento studentský obřad následovně:

Neobvykle slavnostně se pije mimořádný přípitek, zvaný salamandr, adresovaný někteřému z hostů jako zvláštní vyznamenání.

„Nyní,“ řekne předseda, „budeme třít salamandra (einen Salamander reiben).“ Všichni vstaneme a stojíme v pozoru jako regiment.

„Sind die Stoffe parat? (Je pivo, popř. víno – dosl. látky – pohotově?)“

„Sunt (Je – dosl. lat. jsou),“ odpovídáme jednohlasně.

„Ad exertitium salamandri (lat.: Ke cvičení n. zkoušce mloka)!“ zvolá předseda a my se připravíme.

„Eins (Jedna)!“ Drhneme sklenicemi o stůl. „Zwei (Dvě)!“ A sklenice drnčí znova; a na „Drei (Tři)!“ opět.

„Bibite (Pijte)!“

Jako kdybychom byli řízení jediným mechanismem, všichni současně vyprázdňují sklenice a zvedneme je do výše.

„Eins!“ zvolá předseda. Dna vyprázdňovaných sklenic krouží po desce stolu a vydávají zvuky, jako když ustupující vlna shrabuje obiláky z kamenité pláže.

„Zwei!“ Ten rachot zaburácí znova a znova zmlkne.

„Drei!“ Sklenice s jediným třesknutím dopadnou na stůl a my už zase sedíme na svých židlích.

Pěnový chmelový mok povzbuzoval studentská hrdla ke zpěvu, přičemž za repertoáru nesměla chybět latinská píseň

GAUDEAMUS IGITUR,

jež dodnes uzavírá, a to rovněž na Univerzitě Palackého, univerzitní slavnosti. Píseň omezenou na první dvě sloky však pjeje a capella (bez instrumentálního průvodu) profesionální smíšený sbor z magnetofonového pásku, nikoli přítomná akademická obec, neřkuli neakademické obecnost. Příčina bude nepochybně v tom, že latinská slova studentské hymny přestávají být známa, natož aby jim bylo náležitě rozuměno. Abych tento úpadek ctihodně in extenso spolu s jeho českým překladem, přičemž je mi pramenem „Moudrost věků – Lexikon latinských výroků, přísloví a rčení“ (Praha 1988):

Gaudeamus igitur,
iuvemus dum sumus!

Post iucundam iuventutem,
post molestam senectutem
nos habebit humor.

Ubi sunt qui ante nos
in mundo fuere?
Vadite ad superos,
transite ad superos,
ubi iam fuere.

Vita nostra brevis est,
brevis finitur.

Venit mors velociter,
rapit nos atrociter,
nemini parceret.

Vivat Academia,
vivant professores,
vivat membrum quodlibet,
vivat membra quaelibet,
semper sint in flore!

Vivant omnes virgines
faciles, formosae,
vivant et mulieres
tenerae, amabiles,
bonae, laboriosae!

Vivat et respublica
et qui illam regit.
Vivat nostra civitas,
Maecenatum caritas,
quae nos hic protegit!

Radujme se, přátelé,
dokud mládí máme!
Až uprchně při radostech,
stáří pocítíme v kostech,
bude s námi amen.

Kde jsou ti, co před námi
zde na světě žili?

Vydejte se v nebes ráje,
sestupte v podsvětí kraje,
oni už tam byli.

Krátký je ten život náš,
zakrátko pomine.
Přikvapí smrt znenadání,
uchváti nás bez zeptání,
každého dostihne.

Vivat Academia,
zdraví profesori,
ať se nám tu žije dobře,
ať nikdo z vás nemá hoře,
ať se všechno daří!

Buďte zdraví, panenky,
půvabné a svolné,
budte zdraví, vdané paní,
vždycky hodné milování,
laskavé a pilné!

Přejme naší obci zdar
i těm, kdo ji řídí!
Přejme zdar našemu městu,
mecenášů ať má ke stu,
ti ať nás tu živí!

Konečná verze písně *Gaudeamus igitur* se ustálila koncem 18. století nebo až na začátku století následujícího. Autorství se přisuzuje zpěvákovi C. W. Kindlebenovi, popř. básníkovi J. V. Scheffelovi (1826–1886). Nebyli by to rozverní studenti, kdyby latinský text písně latinsky neparodovali – ale ta parodie je natolik nestydatá, že se neodvažují citovat z ní zde ani veršiček.

J. Fiala

Děni kolem nás

Optimistické filozoficko-zpravodajské ohlédnutí za 14. veletrhem Libri a 5. literárním festivalem

Klišé v titulku („ohlédnutí za“) autorka neužila jen proto, že by jí snad nic lepšího nenapadlo (to jistě také), ale i proto, že pod tímto titulkovým klišé má následovat i tematické zamýšlení nad jedním vztahem klišé, totiž o zehrání na „odumírání knižní kultury“, „na vymírání čtenářstva“, na „vytrácející se vztah národa/lidstva ke knihám“, na „vytlačování knižní kultury médií, televizí a počítači“, lidově řečeno jde o nárek nad tím, že už nikdo nečte, národ sedí u televize (případně u počítače) a nevyhnutelně blbne.

Letošní olomoucká knižní výstava toto klišé nijak nevyvrátila (to by totiž bylo další klišé, tentokrát slohové, kdyby nyní následovala věta logicky opačná), naopak: vystavovatelů-nakladatelů bylo málo (na zbytečně volných prostorách „by se dalo tančit“, jak podotkl jeden z nich), návštěvníků bylo málo (ačkoli prý podle statistik stejně jako loni – ale kdo už věří statistikám), jejich chování bylo po hráchu konzumní (když už se shlukovali, pak obvykle jen před barevnými přebaly

triviální, případně astrologicko-rádčovské literatury), povinně přivlečené školní třídy prosvištěly výstavištěm, sebraly jako vichr ze stánků všechno, co nebylo přišroubované či přilepené – tak jak je to nakonec naučila reklamní společnost – připozastavily se jen u stánku, u kterého se nabízely bombóny nebo blikal computer, mechanicky rozbalily hašlerku a pohrály si s vedle položenou myší, u bufetu si daly hranolky s kečupem a zase mizely, aniž by si vůbec všimly, že právě věnovaly dvacet minut své mladické energie výstavě knih.

Zdá se tedy, že ono klišé není klišé, nýbrž hořká pravda, které se člověk/společnost musí postavit čelem a „snažit se o nápravu“. Nikoli. Tvrdím, že v klišé se tato právě popsaná skutečnost mění právě tím, že je vnímána výlučně negativně, že je na ni výlučně zehráno a nad ní lamentováno.

Zkusme se na věc podívat pozitivně – a historicky: knižní kultura, umění číst, umění radovat se z krásné knihy, umění rozumět krásné knize, privilegium vlastnit knihy, bylo v dřevních dobách

výsadou mocných duchem, výsadou elit. Až mladá doba osvícenská a poosvícenská učinila v rámci svých tří velkých zásad – svobody myšlení, demokratičnosti a výchovy/ozdělání lidstva/měšťanstva (do té doby neprivilegovaného) z této elitní výsady věc veřejnou. Na přelomu 18. a 19. století vypuká v Německu (a jistě i v jiných zemích) čtecí a psací horečka („Lesewut“), zde vznikají moderní formy knižní kultury, jak je známe dosud: velká nakladatelství, vysoké knižní náklady, knižní veletrhy, čtenářské kroužky, vlnitá literární kritika. Především tedy vzniká veliké publikum, a tudíž nový typ autora podléhajícího nikoli cenzuře (církve, světské či autocenzuře světonázorové), nýbrž vkusu masy a podmínkám trhu. Vzniká triviální literatura, připisobující se plně módě a konzervativním schématům (neb masa je vždy konzervativní), vznikají bestsellery, jejichž autoři jsou oslavováni a milováni, a vedle nich – v pozici outsidersa – literatura tzv. vysoká, hodnotná, kritická – a nečtená. Ano, to vše již na přelomu předminulého

století. Masová knižní kultura je pervertovaným projevem osvícenských zásad, jak to formulovali Horkheimer a Adorno, ale dáno před nimi již romantikové, A. W. Schlegel a Novalis: „Svoboda myšlení je prý také vynálezem dnešní doby, je nutnou podmínkou osvícenství, a osvícenci si ji proto nemohou vynachováti... Jenže si ji pletou s „publicistikou“, musejí o každé prkotině doširoka psát a pak si to ještě nechají tisknout...“ (A. W. Schlegel: Kritika osvícenství). Pro Schlegla i Novalise je knižtisk stejně ďábelským vynálezem jako střešný prach a kompas, které daly lidstvu možnost „podmanit si vnější svět“, a stejně ďábelským počínem jako Lutherovo „filologické zneužití bible“, reformace jako celek a jako předstupeň osvícenství, který roztrhl svět ve dvě a nastolil dobu „áržého rozumářství“, jež poničilo Boha, mytologii, morálku, umění, fantazii a původní harmonii.

Potomek osvícenství, člověk sklonku 20. století má pro takové romantické „tmářství“ v lepším případě jen shovívavý úsměv (v horším případě stránkou cenzuru jako v bývalé NDR). Leč, nedává dnešní doba romantikům za pravdu? Není vlastně předstupněm k nápravě (jak si to romantikové – příliš předčasně – slibovali již od začátku 19. století)? Masa díky médiím (díky ploché narativnosti televizních seriálů, díky trivializovaným formám popisu reality – ať jde o politické diskuse, televizní i novinová zpravodajství, analýzy světových problémů – díky ztrátě schopnosti hluboce se koncentrovat (na čtení), kteráž schopnost byla nahrazena pochybnou schopností rychle se orientovat, vnímat mnoho podnětů najednou, rychle odpoutávat pozornost, díky ztrátě schopnosti reflektovat (přečtené), neb na to není čas, díky ztrátě schopnosti poměřovat svět jinak než hlediský utilitářními, ekonomickými a numerickými (viz zbožnění statistik, viz ale také např. v našem kontextu „citační index“) skutečně a nezažítelně „blbne“. Umění číst – i složitou a vysokou literaturu, ba i verše –, umění vnímat krásu, vnímat svět nejjednodušší, ba i privilegium vlastnit a sbírat knihy (nebo koupě knihy je dnes v rodinném rozpočtu až na posledním místě, jak správně poznamenali organizátoři veletrhu) se znovu vrací duchovním elitám, jak si to přáli romantikové. Jako člověk ješitný jsem pyšná na to, že alespoň někde patřím k elitě, jsem pyšná na to, že vychovávám elitu, naše studenty.

A tak, pod tímto optimistickým zorným úhlem považují právě skončený knižní veletrh Libri za velmi podařený. Jako vystavovatelé (Katedra germanistiky FF UP byla zastoupena dvěma subjekty: Rakouskou knihovnou a Centrem pro výzkum moravské německy psané literatury) jsme se radovali z každého návštěvníka, který sebral děle než dvacet vteřin, případně i vznášel otázky, listoval vystavenými knihami (Rakouská knihovna měla tematický okruh „Videa“, Centrum představilo právě vydaný sborník o moravské německé literatuře a překlady děl německých autorů spjatých s Moravou), a nijak nám neovadilo, že jich denně bylo v průměru pouze pět až deset. Jako spoluautoři doprovodného programu, tedy Literárního festivalu, jsme spokojeni neméně: švýcarská a moravská autorka E. Pedretti přijela z dalekého Neuveville, četla před dvěma naplněnými sály (v Handkové galerii jejího rodného Sternberka a v „Literární kavárně“ festivalu), odpovídala velmi vstřícně a poutavě na otázky literárněvědné i osobní. Profesor Václavek, vědecký šéf Centra, přednášel v kongresovém sálku o dějinách německé literatury z moravského regionu a snad někoho z přítomných přesvědčil, že by Morava neměla zapomínat na své – také německé/rakouské – kořeny.

Doc. I. Fialová, FF UP

Na rozdíl od čtenáře knih žádá čtenář novin krev stále čerstvou.

-jas-

Studentská rubrika

Minulý týden naše redakce obdržela dopis od dvou studentek oboru ošetrovatelství na LF UP, které nás požádaly, abychom jej otiskli na stránkách Žurnálu. K napsání tohoto dopisu je vedlo chování některých lékařů a sester v olomoucké FN a také zkeslené představy o jejich uplatnění v praxi. Zde je text onoho dopisu:

...vy toto vědět nepotřebujete!

Setkáváme se mnohdy s arogantními poznámkami některých lékařů a s uštěpačným chováním z řad některých sester na adresu nás „bakalářek“.

Cítíte, lékaři, že se Vám, my sestry bakalářky, pleteme do řemesla? A vy, sestry, obáváte se, že se nad Vás budeme povyšovat? Z čeho vznikly tyto „předsudky“? Plést se, poroučet apod. však není účelem bakalářského studia ani náplní naší práce.

Co si myslíte? Je sestra členem zdravotnického týmu, nebo je pouze ženou pobíhající mezi pacientem a lékařem?

Kde jinde si mají lékaři, naše budoucí generace lékařů, uvědomovat, že sestra je důležitou součástí jednotného týmu, než na lékařské fakultě. Právě zde, včetně odborné praxe ve fakultní nemocnici, je vliv příkladu vyučujících lékařů klíčový!

Dlužno však říci, že jsou lékaři, kteří nám se zájmem předávají alespoň část svých zkušeností. Ale pak jsou zde i lékaři, kteří si myslí, že je toto a potažmo i naše studium zbytečné.

Mezi které lékaře patříte Vy a proč?

P. Dvořáková a I. Valenová,
studentky oboru bakalář ošetrovatelství LF UP

Přečtli jsme za vás

CD-ROM „Encyklopedie Diderot“

„Univerzita Palackého, UP – univerzita se sídlem v Olomouci; založena v roce 1573, zrušena 1860, obnovena 1946. Fakulty: Cyrilometodějská (1573, obnovena 1990); Filozofická (1573, naposledy obnovena 1958), Lékařská (1573, obnovena 1946), Právnická (1573, obnovena 1991); Pedagogická (1964), Přírodovědecká (1958); Tělesné kultury (1990).“

CD-ROM „Encyklopedie Diderot“, Diderot, s. r. o., Praha 1999.

Corrigenda:

1. Úvodní formulace hesla sugeruje, že Univerzita Palackého byla v Olomouci založena roku 1573. – 2. Název „Cyrilo-Methodějská fakulta bohoslovecká“ obdržela olomoucká teologická fakulta (vzniklá zahájením kurzu teologie roku 1582) ministerským nařízením ze dne 28. dubna 1919, její dnešní název zní Cyrilometodějská teologická fakulta UP. – 3. Filozofická studia byla na jezuitské akademii v Olomouci zahájena roku 1576; Filozofická fakulta UP byla obnovena zánikem Fakulty společenských věd Vysoké školy pedagogické

v Olomouci dne 1. září 1959 po začlenění VŠP do UP. – 4. V letech 1782–1874 existovalo při olomouckém lyceu a Františkově univerzitě pouze medicínsko-chirurgické studium (připravující ranhojiče a porodní asistentky), nikoli lékařská fakulta, která vznikla teprve v roce 1946. – 5. Právnické studium se na olomoucké univerzitě uskutečňovalo až od roku 1679, fakultou se toto studium stalo v roce 1784, právo promovat doktory získala olomoucká právnická fakulta v roce 1827 v souvislosti s povýšením olomouckého lycea na Františkovo univerzitu. – 6. Pedagogická fakulta UP vznikla již v roce 1946, trvala do roku 1955. Roku 1964 byl do UP začleněn samostatný Pedagogický institut v Olomouci (zřízený roku 1959 ze střední Fučkovy pedagogické školy, založené roku 1950) jako Pedagogická fakulta UP. – 7. Přírodovědecká fakulta vznikla roku 1953 v souvislosti se zřízením Vysoké školy pedagogické v Olomouci, roku 1958 se stala součástí UP v důsledku začlenění VŠP do UP.

-if-

... a tento týden...

16. LISTOPAD

U-klub, Šmeralova 12, 19.00 hod.: Fleret – Vízovce. Předprodej: Informační středisko, podloubí radnice, Horní nám., od 8. 11. a před koncertem.

Aula PdF UP, Žižkovo nám.: Setkání akademické obce PdF s významnými osobnostmi listopadu 1989.

17. LISTOPAD

FF UP, Křížkovského 10, posluchárna č.7, 18.30 hod.: PhDr. L. Machalá, CSc.: Ve znamení svobody?! (Nad českou polistopadovou prázdnou). Přednáška pořádaná olomouckou pobočkou Literárněvědné společnosti.

Katedra botaniky PŘF UP – Laboratoř růstových regulátorů, Šlechtitelů 11, Olomouc-Holice, budova A, učebna č. 502, 16.00 hod.: MUDr. M. Hajdúch: Telomery, telomerasy a nádorová bujení. Cyklus odborných přednášek.

Chrám sv. Michala, 19.00 hod.: Vzpomínková mše za účasti biskupa J. Hrdličky a rektora UP.

Centrum Aletti, Křížkovského 2, 20.30 hod.: Pódiová diskuse o listopadu 1989 na alma mater v Olomouci a o vzniku KVH. Pořádá Vysokoškolské katolické hnutí.

Hodslavice – Nový Jičín: II. hodslavická Čtenice. Středoškolská odborná činnost – historie. Setkání studentů středních škol ČR. Pořádá Katedra historie FF UP.

U-klub, Šmeralova 12, 19.00 hod.: – 123 min. + CHORCHESTRA. Projekt 8x rock. Předprodej IS, podloubí radnice, Horní nám. a prodejna INDIES, od 8. 11. a před koncertem.

18. LISTOPAD

Děkanát FTK UP, tř. Míru 115, Olomouc-Nefedín, místnost č. 404, 15.30 hod.: M. Nop: Olomouc po 17. listopadu 1989. Projekce videodokumentu. Pořádá Kabinet audiovizuální techniky FTK UP.